

INTERJÚ MOLNÁR ISTVÁNNAL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás célja, hogy a diákok személyes nézőpontból ismerhessék meg az 1956-os forradalom és szabadságharc eseményeit. Molnár István interjúján keresztül egy olyan életutat ismerhetnek meg, amely számos ponton az akkori forradalom talán legkimagaslóbb eseményeit helyezheti új, átélhetőbb nézőpontba. Bármilyen gimnáziumi osztályban, akár osztályfőnöki vagy etikaórán is alkalmazható – hiszen a felvetett kérdések (segíteni embertársainkon önkéntes betegellátóként, menni vagy maradni) túlmutatnak a konkrét történelmi eseményeken.

Nevelési célok:

A tanuló átlátja, hogy nehéz történelmi helyzetben az emberek nézeteit, döntéseit és cselekedeteit élethelyzetük miként befolyásolja. Átérti a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük.

Megismeri és elítéli a totális kommunista diktatúra emberiség elleni bűneit. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta. A jogfosztások következményeként számosan emigrációba kényszerültek, amely az ország szempontjából veszteségként értelmezhető.

Felismeri a szovjet megszállás és az ebből fakadó korlátozott állami szuverenitás következményeit. Felismeri, hogy az 1956-os forradalom és szabadságharc jelenlegi demokratikus rendünk egyik talpköve.

Megérti, hogy Kádár János személye és a nevével fémjelzett korszak miért osztja meg ma is a közvéleményt. A tanuló megismeri az 1956-os forradalom és szabadságharcot követő kegyetlen megtorlás tényeit, a törvénytelen bírósági tárgyalások, ítéletek jellemzőit.

Képes felhasználni különböző visszaemlékezők adatközléseit, kiszűrve azok szubjektív elemeit, objektív történelmi kép kialakítása céljából az adott korról.

Kerettantervi fogalmak, nevek, topográfiai és kronológiai adatok:

Fogalmak: Magyar Dolgozók Pártja (MDP), államosítás, népköztársaság, internálás, osztályharc, ÁVH, besúgó hálózat, ügynök, egypártrendszer, pártállam, reakciós, koncepciók percek, MEFESZ, intervenció, Magyar Szocialista Munkáspárt (MSZMP), disszidens, amnesztia

Személyek: Mindszenty József, Kádár János, Nagy Imre, Maléter Pál, Bibó István.

Topográfia: az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei, Mosonmagyaróvár.

Kronológia: 1956. október 23. (a forradalom kirobbanása), 1956. október 28. (a forradalom győzelme), 1956. november 4. (szovjet támadás indul Magyarország ellen), 1958 (Nagy Imre kivégzése), 1963 (részleges amnesztia)

(TÖRTÉNELEM, TÁRSADALMI ÉS ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK kerettanterv a gimnáziumok 9-12. évfolyama számára)

Az óraelem felhasználásának vázlatos összefoglalása:

- Órát megelőző házi feladat (interjú megtekintése, házi feladat)
- A videóhoz kapcsolódó kérdések, feladatok; a források feldolgozása és összevetése az elmondottakkal.
- Házi feladat (opcionális)

A tananyagegységet **szóbeli értékelés** zárhatja.

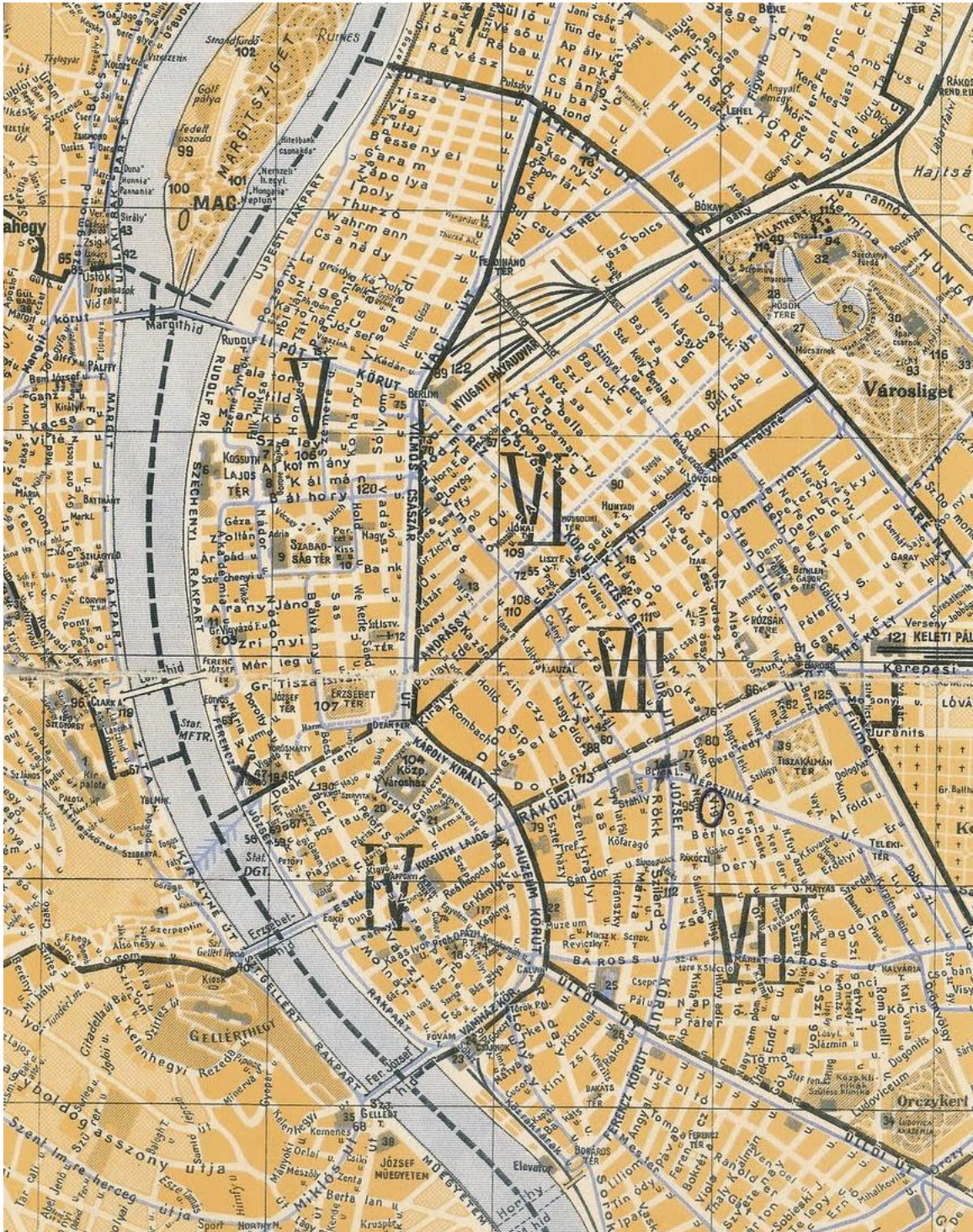
II. A foglalkozás előkészítése

Házi feladat az órát megelőzően: Nézzék meg a tanulók a Molnár Istvánnal készült interjút, oldják meg a hozzá kapcsolódó előzetes feladatokat! Az egyik diák készüljön fel egy ötperces prezentáció formájában **Tóth Ilona 1956-os tevékenységéről**, peréről és ítéletéről!

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Egyénileg, akár páros- ill. csoportmunkában jelöljék be az említett budapesti helyszíneket korabeli vagy mai térképen (pl. Google Map alkalmazás)!

Készítsenek egy térképet, melyen az egyetemisták vonulási útvonalát ábrázolják! Ehhez az interneten is gyűjthetnek adatokat.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

III. A foglalkozás

Rávezető kérdés – Volt-e olyan a családjában, aki 1956. november 4-e után disszidált?

Gyűjtsük **T-táblázat**ba, milyen szempontokat vett figyelembe valaki, amikor 1956. november 4-e után a **kivándorlásról** döntött!

Kivándorolni Magyarországról		Magyarországon maradni 1956 után	
Külső tényezők	Belső tényezők	Külső tényezők	Belső tényezők

Mit mérlegelt az ember, amikor 1963-ban Kádár János **részleges amnesztiát** hirdetett? Visszatérni Magyarországra vagy maradni külföldön?

Miért nevezhetjük ezt „részlegesnek” csupán? Kik azok, akik nem kaptak közkegyelmet?

Hogyan tudott az interjúalany külföldre szökni? Mennyire volt nehéz a dolga? Meddig voltak „nyitva” a határok?

Milyen szempontokat említ Molnár István az interjúban, amelyekért végül a külföldön maradás mellett döntött?

Az alábbi, a korszakban készült statisztika az illegálisan külföldre távozók számát mutatja. A tanulók csoportokban próbáljanak meg minél több megállapítást tenni a számadatokból kiindulva! Próbáljanak meg a **tényekhez magyarázatot** is társítani!

Milyen adatok hiányoznak még, hogy tényleges képet kapjunk a kivándorlásról?

Mi árnyalhatja ezeket a számadatokat, illetve mennyire megbízható ez a statisztika?

15. Illegálisan külföldre távozottak korcsoportonként és foglalkozás szerinti, az egyes foglalkozások a megfelelő korcsoportba tartozó összes és kereső disszidáltak %-ában.

Foglalkozás	N6									60 éves és idősebb	Ismeretlen korú	Összesen
	0-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-49	50-59	éves			
Az összes disszidáltak százalékban												
Ipari szakmunkás ^{1/}	-	11,0	14,2	11,5	11,4	12,4	11,1	10,5	5,8	10,0	9,8	
Nem ipari szakmunkás ^{1/}	-	5,4	6,5	7,6	8,6	9,2	7,6	7,1	3,0	7,0	5,8	
Segédmunkás	-	18,7	16,5	12,1	10,8	10,1	11,0	10,1	5,6	12,8	10,9	
Fizikai dolgozó összesen	-	35,1	37,2	31,2	30,8	31,7	32,7	27,7	14,4	29,8	26,5	
Ebből: munkás	-	33,9	35,6	28,1	26,2	24,8	23,9	20,0	8,8	26,5	23,3	
önálló	-	0,2	0,3	0,5	1,7	2,0	3,9	3,5	3,2	1,3	1,2	
KTSz. tag	-	1,0	1,3	2,3	2,9	3,9	4,0	4,2	2,4	2,0	5,0	
Mezőgazdasági dolgozó ^{2/}	-	3,4	1,4	0,8	0,8	0,9	0,9	1,1	1,4	0,4	3,1	
Mérnök	-	-	0,6	0,9	0,2	0,3	0,2	0,1	-	0,4	0,3	
Egyéb műszaki dolgozó	-	3,0	6,7	4,4	3,8	3,4	2,2	0,5	0,6	2,7	3,2	
Műszaki dolgozó összesen	-	3,0	7,3	5,3	4,0	3,7	2,4	0,9	0,6	3,1	3,5	
Egyéb szellemi dolgozó	-	9,0	25,1	28,2	24,3	23,0	19,5	15,3	4,5	18,4	16,8	
Szellemi dolgozó összesen	-	12,0	32,4	33,5	28,3	26,7	21,9	16,2	5,1	21,5	20,3	
Egyéb kereső	-	0,6	0,3	0,8	0,5	0,6	0,7	3,2	13,5	5,3	0,3	
Kereső összesen	-	51,1	71,5	66,3	60,4	59,9	56,2	43,2	34,4	57,0	48,8	
Tamuló	57,3	30,1	6,3	1,0	0,4	0,1	0,1	0,2	-	11,6	16,9	
Egyéb eltartott	42,7	18,8	22,2	32,7	39,2	40,0	43,7	51,9	65,6	31,4	34,3	
Eltartott összesen	100,0	48,9	28,5	33,7	39,6	40,1	43,8	51,8	65,6	43,0	51,2	
Mihdössze	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	

(Kép forrása: Az 1956-os kivándorlás népességi hatásai - Központi Statisztikai Hivatal, 1957

http://www.ksh.hu/statszemplar_archive/2007/2007_02/2007_02_157.pdf)

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

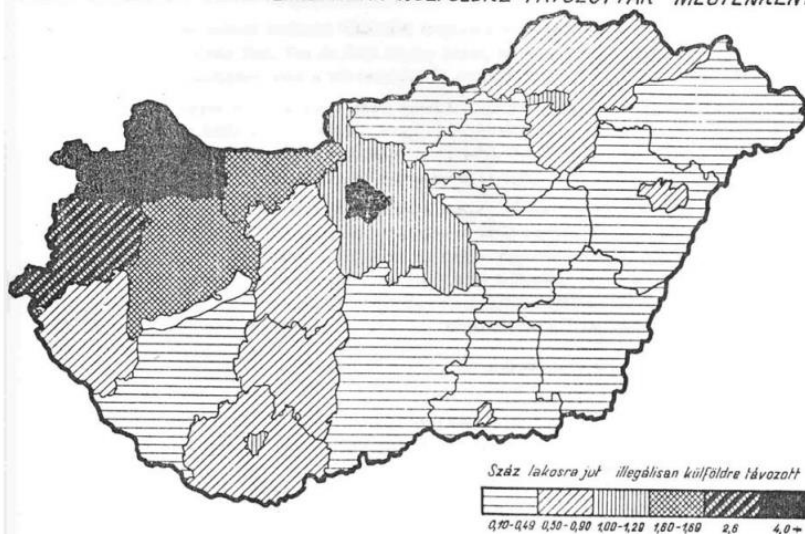
56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Nézzük meg közösen (pl. kivetítve) az alábbi táblázatot és térképet! Milyen összefüggést találunk a külföldre disszidáltak száma / aránya és az állandó lakhely között?

24. Milyeneken külföldre távozottak az utolsó állandó lakóhelyük és foglalkozásuk szerint.

Terület	Férfi														
	Ipari szakmunkások 1/	Egyéb szakmai fizikai dolgozók	Segédmunkások	Szak- és segédmunkások együtt 1/	Mérleggazdasági dolgozók 1/	Műszaki alkalmazottak 2/	Egyetemi és felsőoktatási végzettségűek 3/	Adm. alk. és egyéb szellemi dolgozók	Szellemit foglalkozásúak össz.	Egyéb foglalkozások	Keresők összesen	Támplók	Egyéb elhárítottak	Elhárítottak összesen	Mindössze
Szám szerint															
Budapest	15 457	4 473	5 698	25 626	178	5 714	1 932	3 501	11 147	1 727	38 678	9 185	2 448	11 633	50 311
Nécs	256	78	111	445	4	58	27	59	144	22	615	144	42	186	801
Makóca	593	160	155	908	8	119	28	58	205	27	1 148	207	56	263	1 411
Szeged	119	48	70	237	7	27	36	25	88	17	349	125	20	145	494
Dérecen	236	73	61	370	13	43	21	46	110	19	512	158	31	189	701
Baranya megye	408	91	161	660	197	28	14	48	88	26	971	167	62	229	1 200
Bács-Kiskun	490	139	170	789	396	42	31	66	139	75	1 399	402	90	492	1 891
Békés	215	71	110	395	85	21	30	30	81	35	577	119	11	130	707
Borsod-A.-Z.	859	237	368	1 464	290	41	19	84	144	85	1 953	326	66	392	2 375
Csongrád	132	34	57	223	67	19	10	11	40	12	342	86	18	104	446
Fejér	708	175	217	1 100	196	116	24	86	226	89	1 611	325	78	403	2 014
Győr-Sopron	2 449	710	1 479	4 638	1 505	482	163	447	1 092	389	7 684	2 286	806	3 092	10 776
Hajdu-Újvár	191	49	73	313	109	16	8	19	43	35	500	77	23	100	600
Héves	296	94	109	499	87	30	10	46	86	45	717	179	25	204	821
Komárom	1 395	202	429	2 026	173	83	29	72	184	89	2 471	428	172	600	3 071
Nógrád	158	49	66	273	36	14	6	24	44	23	376	64	17	81	457
Pest	2 250	417	1 018	3 685	281	305	67	175	537	254	4 757	1 031	221	1 252	6 009
Somogy	274	164	167	605	240	31	15	71	117	49	1 011	233	38	271	1 282
Szabolcs-Szatmár	563	221	256	1 040	553	26	12	72	110	86	1 789	269	79	348	2 137
Szolnok	218	46	78	342	62	17	10	22	49	30	483	129	12	141	624
Tolna	305	113	102	520	207	17	11	46	74	45	846	217	61	278	1 124
Vas	566	382	745	1 973	1 024	107	60	183	350	237	3 584	816	358	1 204	4 788
Veszprém	1 803	335	556	2 496	517	161	45	141	347	187	3 547	771	183	954	4 501
Zala	437	143	292	872	455	58	22	68	148	66	1 541	280	61	341	1 882
Mindössze	80 470	8 484	12 546	51 500	6 729	7 573	2 620	5 400	15 593	3 669	77 491	18 024	5 005	23 032	100 523

SZÁZ LAKOSRA JUTÓ ILLEGÁLISAN KÜLFÖLDRE TÁVOZOTTAK MEGYÉNKÉNT

Hallgassuk meg közösen az egyik diák előadását Tóth Ilonáról!

Milyen összefüggésben említi az interjúalany Tóth Ilonát?

Hogyan látta Molnár István azokat a szovjet katonákat, akiket ő ellátott?
 Hogyan látta, miként viselkednek a szovjet harci alakulatok a magyarországi egészségügyi dolgozókkal, a mentőautókkal?

Milyen elképesztő helyzeteket említi az interjúalany, melyekkel 1956-ban egészségügyi öntészként szembe kellett néznie?

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

IV. Házi feladat

Adományok, gyűjtés a rászorulóknak

Az alábbiakban két korabeli írást és egy képet láthatunk a kihelyezett adománygyűjtő ládáról.

- Miért volt szükség a feliratra vajon az adománygyűjtő láda fölött?
- Beszélgék meg a diákok, milyen esetekben vettek már részt gyűjtésben az életük során! (Pl. karácsonyi adománygyűjtés az iskolában)
- Mit gondolnak, miért fontos ilyen helyzetben a szolidaritás?

„A sok csodálatra méltó esemény, amelynek szabadságharcunk napjaiban szüntelenül szemtanúi voltunk, óráról órára újabbakkal gyarapszik. A Tanács körút és a Kossuth Lajos utca sarkán, a gyógyszertár Kossuth Lajos utcai kirakatán a következő tábla függ: »Forradalmunk tisztasága megengedi, hogy így gyűjtsünk mártírjaink családtagjainak. A Magyar Írók Szövetsége«. A tábla aljában ezt olvassuk: »A ládát a Magyar Írók Szövetségének gépkocsija 5 és 6 óra között szállítja el.« A nyomtatott táblára egy százforintos ragasztották át ragasztószalaggal. Alatta a kirakat mélyedésében, esőtől védve, nagy zöld vasláda, 20, 10, 100 forintosokkal és fémpénzzel. Másodpercenként újabb és újabb pénzdarabok repülnek a ládába. Az arra járók közül alig akad valaki, aki a maga kis adományát ne helyezné el benne. De olyan sem akad, aki bűnös kézzel hozzányúlna a sok ezer forintra tehető, összegyűlt pénzhez. A láda mellett egy kis önkéntes őrszemet találtunk, Szép László 10 éves, Irányi utcai tanuló. Senki sem állította oda, de már két órája vigyáz a zuhogó esőben, nehogy valaki hozzányúljon a pénzhez. Ő mondja el, hogy ezt még nem is próbálta meg senki.» (Forradalmunk nagyszerű erkölce. Magyar Szabadság, 1956. nov. 3. 2. o.)

„Egy láda pénz. A Rákóczi út sarkán – a gyógyszertár előtt – nagy a tolongás. Az emberek megállnak, megrendülten olvassák a falragaszt, majd tárcájukért nyúlnak. A járdán egy láda, hatalmas deszkaláda áll, tele van tíz, húsz, ötven és százforintosokkal. Egy láda pénz a forradalom árváinak támogatására. A gyűjtés elindítója a Magyar Írók Szövetsége.”
(Egyetemi Ifjúság, 1956. november 4.)

„Oktogon tér 1. sz. ház kapualja. Egy üres szovjet löszeres láda a földön, a kapura plakát szögezve: »Tiszta forradalmunk lehetővé teszi, hogy így gyűjtsünk mártírjaink családtagjainak.« Az arra menő asszonyok, férfiak, katonák, gyermekek egymás után dobják forintos, filléres adományait. A megsegítésre szánt forintosok csengve hullanak be abba a löszeres ládába, amelyből talán még egy hete a zarnokok halált hozó töltényeikkel ölték halomszámra szabadságharcosainkat.”
(Magyar Világ, 1956. november 3.)

A képen: Pénzgyűjtés az utcán, az őrizetlen ládát a Magyar Írók Szövetsége helyezte ki. (Kép forrása: Fortepan.hu)

További szövegek és képek ezzel kapcsolatban fellelhetők: <http://www.artpool.hu/Erdely/sajto/Boros.html>

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történeti kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

IV. Szorgalmi házi feladat

Készítsenek az érdeklődő diákok prezentációt az 1956-ot követő kétszázezer kivándorlóról! (Javasolt témák: milyen országok fogadták be az 1956-os menekülteket? Meddig volt „nyitva” a nyugati határ? Hányan tértek vissza a disszidensek közül és mi volt ennek az időbeli vetülete? Milyen retorziók érhatték a disszidensek itthon maradt rokonait, illetve a visszatérőket és rokonaikat? Gyűjtsenek olyan magyarokról információt, akik nem tértek haza, de odakint sikeres pályát futottak be!